

بیماری میاستنی گراویس

میاستنی گراو یک اختلال خود ایمنی است به این معنی که سیستم دفاعی بدن به بافت‌های خودی حمله می‌کند. این اختلال منجر به ضعف عضلات با درجات متفاوت می‌شود. این بیماری ممکن است در هر سنی رخ دهد اما در بین خانم‌های جوان در سنین ۲۰-۴۰ سال شایع تر است؛ اگرچه میزان شیوع بیماری در آقایان در دهه های هفتم و هشتم زندگی افزایش می‌یابد. به طور کلی از هر ۱۰۰ هزار نفر، ۱۴ مورد ابتلا به میاستنی گراو مشاهده می‌شود.

علل و عوامل:

علت دقیق بیماری شناخته نشده است. در بعضی موارد به همراه سایر اختلالات خودایمنی رخ می‌دهد و در موارد نادر، بیماری در نتیجه تومور غده تیموس ایجاد می‌شود. به هر علتی که بیماری ایجاد شده باشد اختلال اصلی به دلیل حمله آنتی بادی ها (سربازان دفاعی بدن) به محل اتصال عصب به عضله رخ می‌دهد. به این ترتیب که فعالیت عوامل شیمیایی (استیل کولین) که پیام را از عصب به عضله منتقل می‌کنند دچار اشکال می‌شود و این اختلال منجر به ضعف در عضلات و کاهش کارایی آنها می‌شود.

به عضله منتقل می‌کنند دچار اشکال می‌شود و این اختلال منجر به ضعف در عضلات و کاهش کارایی آنها می‌شود.

علائم و نشانه‌ها:

- ضعف عضلانی (ضعفی که با فعالیت بیشتر و با استراحت کمتر می‌شود) مشخص‌ترین علامت بیماری است.
- مشکلات چشمی از قبیل دو بینی (دوتایی دیدن اشیاء) و افتادگی پلک که در ۶۰ درصد موارد دیده می‌شود.
- ناتوانی در انجام فعالیت‌هایی که نیاز به استفاده از عضلات پا یا بازو دارد مثل بالا رفتن از پله، شانه کردن مو و مسواک زدن
- به زحمت نفس کشیدن به دلیل ضعف ماهیچه‌های تنفسی

- ضعف ماهیچه های صورت، گلو و گردن که ممکن است باعث اشکال در صحبت کردن، جویدن و بلعیدن شود.

استرس و عفونت از عواملی هستند که می توانند علایم را شدت بخشند. با این وجود زمان هایی نیز وجود دارد که بیمار هیچ علامتی ندارد و اصطلاحاً در دوره بهبودی قرار می گیرد که البته پس از آن ممکن است یک دوره عود علائم وجود داشته باشد.

در یک درصد بیماران، اختلال در عملکرد سیستم تنفسی مشاهده می شود که می تواند تهدیدکننده زندگی باشد و باید بیمار در بیمارستان بستری و به دقت تحت کنترل و نظارت تیم درمانی قرار گیرد. در مواردی نیز ممکن است نیاز به دستگاه تهویه مکانیکی وجود داشته باشد. نکته: ضعف عمومی یا خستگی به تنهایی نمی تواند نشانه وجود میاستنی گراو باشد.

تشخیص:

بر اساس علایم بالینی و معاینه بالینی و انجام چند تست، تشخیص تأیید می شود:

- تست تنسیلون: دارویی به اسم تنسیلون به بیمار تزریق می شود؛ دارو به طور موقت باعث بهبود قدرت عضلانی می شود. پاسخ مثبت به دارو، تشخیص را تأیید می کند.
- تست الکترومیوگرافی (EMG) فعالیت اعصاب و عضلات را بررسی می کند.
- آزمایشات خون جهت بررسی آنتی بادی های موجود در خون انجام می شود.

درمان:

اگر چه درمان قطعی برای این بیماری وجود ندارد (مگر در مواردی که علت ایجاد کننده بیماری تومور تیموس باشد) اما با اقدامات مناسب، بیمار می تواند بر مشکلات بیماری فائق آمده و کیفیت زندگی نسبتاً مطلوبی داشته باشد. گزینه های درمان در میاستنی گراو با توجه به شدت بیماری به شرح زیر است:

۱- دارو درمانی:

- داروهای مهارکننده کولین استراز به عنوان اولین اقدام درمانی در نظر گرفته می شوند. کولین

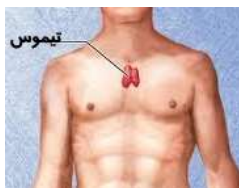
استراز فاکتوری است که باعث تجزیه استیل کولین در محل اتصال عصب به عضله می شود؛ این داروها با مهارکردن این آنزیم و در نتیجه افزایش استیل کولین، فرآیند پیام رسانی از عصب به عضله را تقویت کرده و قدرت عضلات را به طور موقت بهبود می بخشند. از جمله این داروها می توان به مستینون (پیریدوستیگمین) و نئوستیگمین اشاره کرد.

- داروهای سرکوب کننده سیستم ایمنی از جمله استروئیدها (پردنیزولون)، آزاتیوپرین، سل سیت، ساندیمون و سیکلوفسفامید جهت سرکوبی سیستم ایمنی و جلوگیری از فعالیت آنتی‌بادی‌های خودی به کار می‌روند.

۲- پلاسمافرز (تعویض پلاسما):

پلاسما بخشی از خون است که حاوی آنتی‌بادی است در پلاسمافرز، آنتی‌بادی‌های مسئول بیماری از پلاسما جدا شده و پلاسمای بدون آنتی‌بادی جایگزین می‌شود. این روش به طور موقت از شدت علائم بیماری می‌کاهد.

۳- درمان جراحی:

در مواردی که علت ایجاد کننده بیماری، تومور تیموس باشد با عمل جراحی تومور یا کل غده تیموس برداشته می‌شود.

بیمار گرامی رعایت نکات زیر را به شما توصیه می‌کنیم:

- ۱- از انجام فعالیت‌های طولانی و پی‌در پی که باعث تضعیف عضلات و خستگی می‌شود پرهیز کنید و به منظور حفظ قوای خود بین فعالیت‌ها حتما استراحت کنید.
- ۲- مصرف دقیق و صحیح داروها بسیار با اهمیت است. هر تأخیری در دریافت دارو ممکن است در توانایی بلعیدن یا تنفس اشکال ایجاد کند.
- ۳- داروها را همراه با شیر یا یکی از انواع شیرینی جات استفاده کنید.
- ۴- از مصرف خودسرانه داروهای خواب‌آور و مسکن‌های مخدر اجتناب کنید زیرا این داروها می‌توانند مشکلات تنفسی ایجاد کنند.
- ۵- یک دستبند تهیه کنید که نشان دهد شما مبتلا به بیماری میاستنی گراو هستید تا در مواقع اورژانسی کمک کردن به شما آسان‌تر انجام شود.
- ۶- از حضور در جمع‌های شلوغ و پر رفت و آمد و مواجهه با افراد عفونی به دلیل افزایش احتمال ابتلا به عفونت اجتناب کنید.

- ۷- برای از بین بردن خستگی به مقدار کافی استراحت کرده و در انرژی بدن صرفه جویی کنید. چشمانتان را استراحت دهید. در طول روز چندین بار چشمانتان را ببندید و دراز بکشید.
- ۸- همراه داشتن لیست داروهای ممنوعه.

واحد آموزش به بیمار- مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی حضرت رسول اکرم (ص)

آموزش به بیمار

کد ۱۶۸

میاستنی گراویس

گردآوری و تنظیم: مهین قاسمی (کارشناس ارشد آموزش بهداشت
و ارتقا سلامت)

تأیید کننده: دکتر مهدی مقدسی (متخصص مغز و اعصاب، عضو هیئت علمی
دانشگاه علوم پزشکی ایران)

دکتر امیر حسن حبیبی (متخصص مغز و اعصاب، فلوشیپ اختلالات
حرکتی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

سال ۱۴۰۳

آدرس: خیابان سارخان - خیابان نیایش - مجتمع آموزشی درمانی حضرت رسول اکرم (ص) - تلفن: ۶۴۳۵۱

<http://hrmc.iums.ac.ir/>